

برخی کشورهای صاحب
مرزهای آبی با درک این مزیت به
درنوردیدن مرزهای آبی با استفاده
از دانش و فناوری بومی وعزم و
اراده سیاسی و اقتصادی برای
کشف سرزمین‌های جدید و کسب
منافع بوده، نگاه خود را از دریای
خانگی که همان خلیج تا ابد
فارس و دریای عمان است با اتکا
به دیپلماسی ذاتی به دوردست
برده و حضور خود را در آب‌های
بین‌المللی تثبیت کرده است

از این رو سیاست دریایی جمهوری اسلامی ایران بایستی با توجه به شرایط و الزامات جدید این محیط تقویت شود تا بتواند واکنش مناسب و منطقی و منطبق بر وضعیت جاری را از خود نشان دهد.

رهبرانقلاب دیپلماسی دفاعی دریایی را با مدنظر قرار دادن دریایی بودن کشور و احتمال اینکه بزرگ‌ترین تهدیدهایی که کشورمان را تهدید می‌کند از جانب دریا است، مطرح می‌کند. ایشان در خصوص وضعیت دریایی کشور می‌فرمایند: در کشور ما در طول سالیان دراز، به مسأله دریانوردی بسیار بی‌احترامی و بی‌اهتمامی شده است.

بر همین اساس رهبر انقلاب در سال ۸۸ و در نگرشی کلان و راهبردی، بحث نیروی دریایی راهبردی را مطرح کردند، مسلماً (توسعه نیروی دریایی ایران و راهبردی خواندن این نیرو و حضور در آب‌های بین‌المللی در جهت کم‌رنگ کردن حضور نامشروع قدرتهای استعماری در منطقه و ایفای نقش ویژه جمهوری اسلامی به عنوان کشوری مهم در جهان است). (سیفی، نصرآبادی، ۱۳۹۸: ۶۶)

ناوگروه ۸۶ نیروی دریایی ارتش با شعار صلح و دوستی برای همه ملت‌های جهان سفر خود را در سال ۱۴۰۱ آغاز کرد تا اولین حضور نیروی دریایی ارتش در اقیانوس آرام و حیط خلوت امریکا را به ثبت برساند.

حضور ناوگروه نیروی دریایی ارتش متشکل از ناوشکن تمام ایرانی دنا و ناو بندر مکران در حیط خلوت امریکا یک پیام بسیار مهم برای امریکایی‌ها دارد. پیام واضح است: هیچ کس قادر به ایجاد سد در برابر توان نیروهای مسلح جمهوری ایران نیست و این ناوگان با اتکا به دانش و توان داخلی با پیام صلح و دوستی در همه آب‌های جهان دریانوردی می‌کند.

کنوناسیون حقوق دریاها گسترش یافته این فرصت را برای کشورهای ساحلی فراهم آورده است. به عبارتی سپردن دفاعی کشور را در منطقه انحصاری - اقتصادی فلات قاره داده است. در دیپلماسی دفاعی دریایی علاوه بر نیروی‌های مسلح لازم به منظور انجام اقدام‌های مختلف در چهارچوب دیپلماسی دفاعی محیط و ظرفیت مناسب برای بهره‌گیری از دیپلماسی دفاعی دریایی به کارگیری نیروهای دریایی است که ماهیت نظامی به عبارتی حرکت روزانه هزاران کشتی نظامی و غیرنظامی با مقاصد گوناگون در پهنه اقیانوس‌ها، دریاها و دریاچه‌ها فرصتی فراهم آورده است که نیروهای دریایی در بین سایر نیروهای نظامی از وضعیت مناسب‌تری برخوردار باشد، چرا که به طور معمول نیروهای زمینی یا هوایی عمدتاً در محدوده مرزی خود عمل می‌کنند و برخورد یگان‌های عملیاتی کشورها محدود و همسایگان بسیار محدود و تحت شرایط خاص مناطق مرزی است.

به‌عنوان بخشی از این راهبرد تلاش می‌کند تا در روند تعاملی با یک واحد سیاسی به طرف مقابل تفهیم کند که چه وسایلی و ابزار را می‌توان به کار گرفت که ضمن برطرف کردن نقاط افتراق انگیز، حرکاتی انجام شود که دو کشور در یک فرایند همکاری - تعامل قرار گیرند و بتوانند هدف‌های مورد نظر را از راه‌های مسالمت‌آمیز کسب کنند. طراحی دیپلماسی دفاعی مبتنی بر این برداشت است که قدرت دفاعی پنهان برای بازدارندگی کافی نیست، بلکه این قدرت باید در عمل و تعامل با دیگر دولت‌ها، بازدارندگی اثربخش را تحکیم کند. دیپلماسی دارای دو محیط اثرگذاری ملی و بین‌المللی است و دیپلماسی و دفاعی در سه سطح دولتی، منطقه‌ای و بین‌المللی عمل می‌کند و برای ایفای عملکرد مطلوب در این سه سطح، نیازمند قدرت نظامی مناسب و متناسب می‌باشد.

فقدان این مزیت باعث می‌شود که دیپلماسی دفاعی به همکاری سنتی نظامی در سطح دوجانبه دولتی محدود شود. سطح دوجانبه شامل مبادله‌های آموزشی نظامی، اعزام وابسته‌های نظامی و دفاعی، همکاری‌های نظامی دوجانبه، توافقات دفاعی و همکاری علمی - دفاعی و فنی دوجانبه و مذاکره برای ایجاد پایگاه‌های نظامی است. در سطح منطقه‌ای، دیپلماسی دفاعی مشمول ایجاد ساختارهای امنیتی منطقه‌ای، حل منازعه‌های منطقه‌ای، جلوگیری از بروز منازعه‌های منطقه‌ای و حضور در پیمان‌های امنیتی است و در سطوح بین‌المللی، وظیفه دیپلماسی دفاعی شامل حضور در عملیات حفظ صلح سازمان ملل، حضور در عملیات بشردوستانه سازمان ملل و حضور در پیمان‌های نظامی فرامنطقه‌ای خواهد بود.

در دیپلماسی دفاعی دریایی، قدرت دفاعی دریایی کشور را باید به خارج از حوزه سرزمینی نیز گسترش داد، چراکه قلمروهای دریایی مختلف که در